

Шахматна МИСЪЛ

СОФИЯ 1954

СЪДЪРЖАНИЕ

	стр.
Десет години от смъртта на Васил Калчев	162
Б. Божков — XXV конгрес на международната шахматна федерация (ФИДЕ)	163
Н. Минев и Р. Бобеков — Из дневника на участниците в XI световно отборно първенство	164

Трибуна на читателя

Критични бележки	166
К. Опоченски — Шахматът в Чехословакия	167

ПАРТИИ

Н. Минев — № 143. Дамски гамбит. Ботвиник—Минев	168
Н. Минев — № 144. Сицилианска защита. Яновски—Минев	168
В. Прахов — № 145. Защита Нимцович. Ботвиник—Пирц	169
П. Петров — № 146. Испанска партия. Пилник—Керес	170
Р. Бобеков — № 147. Новоиндийска защита. Пахман—Еве	170
Ал. Кипров — № 148. Холандска защита. Барца—Принс	171
Ал. Хаджипетров — № 149. Френска защита. Унцикер—Черняк	171
Е. Яковлев — № 150. Староиндийска защита. Аянски—Яковлев	172
Ст. Мечкаров — № 151. Защита Чигорин. Писков—Мечкаров	173
№ 152. Староиндийска защита. Ангелов—Донев	174
№ 153. Сицилианска защита. Ив. Аяров—В. Никлов	174
№ 154. Защита на двата коня. Ив. Аяров—П. Георгиев	174

ШАХМАТНИ ВЕСТИ	174
----------------	-----

ИЗ ШАХМАТНАТА ТЕОРИЯ

В. Прахов и Вл. Попов — Полемика по повод една бележка на редакцията върху разменния вариант в защита Грюнфелд	175
--	-----

ОТДЕЛ КОМПОЗИЦИЯ

М. Михайлов — Да подобрим конструкцията на шахматните задачи	176
--	-----

На снимката: В шахматния кръжок на пионерския дворец „Вълко Червенков“ израства млада, надеждна смяна

Редакционна колегия
А. Малчев (отг. редактор), Ал. Цветков, Ол. Нейкирх, арх. Вл. Рангелов, Ал. Кипров,
Б. Божков, Здр. Милев, М. Бобоцов, М. Вълчанов, Н. Минев, Н. Охридски, П. Петров

Редакция и администрация—ул. „Ст. Караджа“ № 5, София — Тел. 7-04-80

ШАХМАТНА МИСТЪЛ

ИЗДАНИЕ НА ВЪРХОВНИЯ КОМИТЕТ
ЗА ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА И СПОРТ
ПРИ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

Книжка единадесета
Година седма — 1954 г.

ДЕСЕТ ГОДИНИ ОТ СМЪРТТА НА ВАСИЛ КАЛЧЕВ

Наскоро нашата общественост чествува десет години от смъртта на верния син на нашия трудов народ и самоотвержен пролетарски борец Васил Калчев. Васил Калчев е роден в 1902 година в гр. Чирпан. От малък остава сирак и познава неволята и неправдите на капиталистическата робия. На младини той работи тежка физическа работа на пристанището в Бургас, а по-късно в софийската митница. Оформил се идейно в средата на работническата класа и възпитан в редовете на нейния член отред — българската комунистическа партия, той е верен до смърт на борбата срещу класовия враг. На тази борба Васил Калчев посвещава целия си живот. След априлските събития в 1925 г. той постъпва във въстанически отред, но бива арестуван от фашистката полиция в Ямбол и след жестока инквизиция — изпратен в затвора. В 1929 година е отново на свобода и става редактор на в. Работническо дело, но скоро бива повторно изпратен в затвора. До 9 септември 1944 година неговият живот е изпълнен с арести, затвори и интернирвания. Фашистите успяват да разбият непоправимо здравето му — туберкулоза проясжда гърдите му, но това не сломява неговия борчески дух. И пред съда, и в затвора той се държи достойно, смело заявява в очите на палачите, че е комунист и борец срещу противонародната монархофашистка власт.

Сам високо образован марксист, Васил Калчев дълбоко съзнаваше колко необходима е просветата за трудещите се, за успеха на тяхната справедлива борба и със себеотрицание и ентузиазъм провеждаше политиката на партията по организирането и укрепването на прогресивния печат. На него бе поверено отпечатването на такива ценни партийни документи, като доклада на Георги Димитров пред VII конгрес на Коминтерна и доклада на Васил Коларов против левосектантството. Негово дело са редица нелегални книги и брошури, прикрити под хубави цветни корици с невинни заглавия, като „Капитан Немо“, „Златната гривна“, „Багряната чума“ и др.

Между разностранните културни интереси, които проявяваше Васил Калчев, значителен дял заемаше любовта му към шахмата. Голям шахматен ентузиаст, отличен шахматен деятел и състезател, като член на ръководството на софийския шахматен клуб, той вземаше най-дейно участие в неговия организационен и спортен живот, без да жали труда си, провеждаше най-ценни инициативи за развитието на шахматното

движение, като сам участвуваше в редица турнири и двустранни мачове. Интересен за отбелязване е мачът му с встъпващия в шахматното поприще, тогава още младеж, а по-късно наш пръв международен майстор и многократен републикански първенец — майстора на спорта Александър Цветков. Този мач, завършил с резултат 2:2, е една от многото прояви на вниманието и отзивчивостта на Васил Калчев към младежите-шахматисти, с които той бе истински другар, учеше ги и насърчаваше растежа на тяхното спортно майсторство. Мнозина наши шахматисти, израснали впоследствие като силни състезатели, дължат на него любовта си към шахмата и своите първи опити в турнирната борба и нещо повече — запознането си с идеите на комунизма и свързването си с комунистическата партия.

Васил Калчев бе първият шахматист и шахматен деятел у нас, който използва шахмата като възпитателно средство, като средство за пропагандиране политиката на Партията, на нейното отношение към проблемите на физкултурата и спорта, включително и на шахмата. Той ценеше шахмата не само като изкуство и спорт, но и като средство за културно общуване и възпитателно въздействие. В шахматния клуб в беседа с приятели той с жар говореше за успехите на шахмата в страната на победилия социализъм, обясняваше марксистко-ленинското учение и спра-

ведливата борба на пролетариата срещу гнилата капиталистическа система. Когато надутата фашистка пропаганда с фанфари по радиото и громки заглавия в печата съобщаваше за своите „решителни победи“ на Източния фронт, Калчев спокойно и уверено осведомяваше, че шурмът срещу Москва е отблъснат, че Сталинград твърдо се отбранява и никога не ще бъде превзет. Той вдъхваше у своите многобройни приятели шахматисти онази вяра, която одухотворяваше цялата му личност, която му бе дала сили да подчини целия си живот на борбата срещу фашизма. Така на дело Васил Калчев използваше легалната шахматна организация за осъществяване връзката на Партията с трудещите се.

Това, което постигаше Васил Калчев за комунистическата и шахматната просвета сред шахматистите, е само малка част от огромното пионерско дело, което извърши в това отношение издадената от него шахматна книжка през 1935 година — „Турнирни партии и мачът Флор—Ботвиник“ и двуседмичното списание „Шахмат“, от което можах да излязат само

три книжки. От тази литература за първи път любителите на шахмата в нашата страна прочетоха за процъфтяването на шахмата в Светския Съюз, за неговия масов характер, за мястото, което му е отредено в културния живот на трудещите се, за успехите на съветските шахматисти. Особено ценното в тези книги е тяхната възпитателна и политическа целенасоченост. За всеки читател ставаше ясно, че подкрепата на която се радва шахматът в Съветския Съюз, е само част от всеотдайните грижи на социалистическата държава за процъфтяването на всички области на социалистическата култура, за създаването на висок културен уroveň на трудещите се.

Макар и малка по обем, издадената от Васил Калчев шахматна литература изигра огромна роля сред шахматните любители за оформянето и утвърждаването у тях още преди Девети септември правилно отношение към шахмата като изкуство, изградено върху научна теоретична основа, за поставяне развитието на нашето шахматно движение на широка, демократична основа. Мечтата на Васил Калчев беше да види шахмата, както в Съветския Съюз, любима игра на трудещите се в нашата страна.

Българските шахматисти ценят високо големите заслуги на Васил Калчев за развитието на родния шахмат. На това те дадоха спонтанен израз на съ-

стоялия се през м. март 1953 година в София пленум на републиканската секция по шахмат, на която всички делегати, представители на шахматната общественост в окръзите и доброволните спортни организации в страната единодушно гласуваха решение Васил Калчев да бъде удостоен посмъртно със званието „заслужил деятел на спорта“. За съжаление обаче това решение все още не е изпълнено. Републиканската секция и отдел шахмат трябва да имат предвид, че не биха могли да разчитат на успех в задачата си по възпитанието на шахматните кадри, ако подценяват признанието, което се дължи на нашите заслужили шахматни дейтели.

Заслугите на Васил Калчев като пионер на нашето социалистическо шахматно движение и почитта, която храни нашата общественост към него, трябва да намерят по-широк израз. Необходимо е не само да бъде удостоен с почетното звание „заслужил деятел на спорта“, но да се проведат турнири и мероприятия от републикански мащаб, посветени на неговата памет, да се популяризира заслугите му като пролетарски борец и ентузиазизиран работник за преуспяването на родното шахматно движение. От примера и всеотдайността на Васил Калчев трябва да се учат всички шахматисти и дейтели в областта на шахмата и физкултурата и спорта.

XXV КОНГРЕС НА МЕЖДУНАРОДНАТА ШАХМАТНА ФЕДЕРАЦИЯ (ФИДЕ)

Б. БОЖКОВ

От 28 август до 3 септември т. г. в Амстердам се провеже 25-и конгрес на Международната шахматна федерация (ФИДЕ).

В конгреса взеха участие рекорден брой делегати — 37, които представляваха 28 национални шахматни федерации. Върху масата на конгресната зала на хотел „Коаснополски“ се открояваше и трицветът на България. За втори път нашата родина беше представена в този изключително важен за развитието на международните шахматни връзки конгрес.

За съжаление нашият делегат — пишещият настоящите редове поради технически причини пристигна в Амстердам едва на 1 септември вечерта и успя да вземе участие само в последните две заседания на конгреса.

25-и конгрес на ФИДЕ се проведе при много важен дневен ред, в който бяха включени 21 въпроса. И макар между разглежданите въпроси да имаше и някои спорови, работата на конгреса премина при изключителна деловитост в извънредно приятна и дружеска атмосфера. Това даде възможност делегатите на конгреса да вземат единодушно правилни решения по редица внак твърде сложни проблеми на международния шахматен живот.

В отчетния доклад, изнесен от председателя на ФИДЕ Рогард (Швеция), с особена сила се изтъква по-нататъшното развитие на шахматното изкуство, както и нарасналата популярност и авторитет на международната шахматна федерация. С аплодисменти делегатите на

конгреса посрещнаха съобщението, че понастоящем членове на ФИДЕ са 51 национални шахматни федерации. Както бе изтъкнато в доклада, някои шахматни федерации обаче са все още ведостатъчно активни, което се дължи главно на липсата на материални средства. Националните шахматни федерации в капиталистическите страни например разполагат само с нищожните вноски на своите членове и, лишени от финансовата и обществената поддръжка на държавата, са възпрепятствувани да разгънат широки шахматни мероприятия, а често пъти са принудени да отказват участието на най-силните си шахматисти в международни съревнования. Особено характерно в това отношение е положението, в което изпадна шахматната федерация на САЩ, чиито най-силни шахматисти поради липса на средства за път не можаха да участвуват в XI шахматна олимпиада.

По-нататък в доклада се подчерта голямото повишаване на шахматното майсторство и особено израстването в редица страни на забележително талантива шахматна младеж.

По доклад на квалификационния комитет на ФИДЕ конгресът утвърди удостояването на редица национални майстори с международни звания. С единодушно решение на конгреса със званието „международен гротмайстор“ бяха удостоени: Л. Пахман (Чехословакия), Г. Барца (Унгария), В. Уншикер (Западна Германия), И. Кеждан (САЩ) и Г. Шолц (Швеция). Последните двама бяха удостоени с това звание

за постигнатите от тях успехи в миналото.

Званието „международен майстор“ получиха: В. Корчной, Р. Нежметдинов, Р. Холмов, С. Фурман (СССР), О. Пано (Аржентина), Г. Клугер (Унгария), И. Баланел (Румъния), Х. Крамер, Х. Баумайстер (Хландия), Б. Ивков (Югославия), А. Дейк (САЩ) и Р. Торан (Испания).

Със званието международен съдия по шахмат бяха удостоени И. Бондаревски (СССР), Л. Сабо, А. Вайда (Унгария), Г. Голембек (Англия), А. Наглер (Швейцария), Г. Херсет (Норвегия) и Г. Херумс (САЩ).

В. Йованович-Неделкович (Югославия) и П. Саннокс (Англия) получиха званието „международен майстор за жени“.

При продължителни аплодисменти конгресът гласува да се удостои със званието световен отборен първенец за студенти чехословашкият студентски шахматен отбор, който зае първо място в Осло т. г. Заедно с това решено беше следващият турнир на студентите да се проведе през 1955 година във Франция.

Оживени разисквания се развиха по въпросите за съставите на женския и мъжкия международни турнири от системата на борбата за индивидуалните световни първенства за жени и за мъже. В резултат на обсъждането конгресът реши на женския международен турнир на кандидатките, който ще се проведе през октомври 1955 година в Москва, да бъдат допуснати

шахматистките Борисенко, Зворкина и Кедер Херман, заели 4—6 място в международния турнир 1952 година, а също така — Шод де Ситанс (Франция) и Граф (САЩ). Тъй като това увеличава броя на участниците в турнира на кандидатките, реши се той да бъде проведен на два етапа, а именно от две полуфинални групи с по 11 участници (първи етап) да се излъчат по четири победителки от всяка група, които да играят помежду си във финална група (втори етап).

Относно световното първенство за мъже конгресът реши гротмайсторите Бронщайн, Керес и Решевски, които поделиха през 1953 година в турнира на кандидатите 2—4 място, да се допуснат в международния турнир на най-силните шахматисти без предварително участие в зоналните турнири.

Окончателно решение за мястото на провеждане на турнира конгресът не взе, макар и да постъпиха заявки за организирането му от страна на Швеция, Холандия и Саар. Най-вероятно е при евентуално оттегляне на заявката от страна на Саар турнирът да се организира от шведската шахматна федерация.

При всеобщото одобрение на всички делегати конгресът единодушно изрази сърдечна благодарност към шахматната секция на Съветския Съюз за проявената от нея изключителна активност в международния шахматен живот, в развитието и укрепването на връзките между шахматистите от цял свят. Тази висока оценка на дейността на шахматната секция на Съветския Съюз е съвсем справедлива: през 1954 година най-талантливите представители на съветското шахматно изкуство взеха участие в международните срещи с Аржентина, САЩ, Франция, Англия, Швеция, Канада и Урагвай, постигайки забележителни шахматни, творчески и спортни успехи.

С нескрито въздушевание и продължителни бурни ръкоплескания делегатите на конгреса единодушно приеха предложението на съветската шахматна секция, съобщено от водача на съветската делегация В. Рагозин 27-ят конгрес на ФИДЕ и 12-та шахматна олимпиада да се проведат в Москва.

Сериозно и с делова загриженост конгресът разгледа състоянието на списанието на ФИДЕ, което започна да се издава от края на 1953 година — нередовното му издаване и все още незадоволителното качество на преводите (списанието се издава на пет езика: френски, руски, английски, немски и исландски). В други отношения то е твърде издържано: оформява се красиво, помества интересна международна шахматна хроника, както и партии от шахматните турнири, провеждани в различните страни.

За проучване работата на списанието и подработване на съответно предложение конгресът избра комисия в състав: Рагозин (председател) и членове Пахман и Дял Верме (Италия). Комисията излезе със следните предложения, които бяха одобрени от конгреса:

1. Издаването на списанието трябва да продължи.

2. Националните шахматни федерации трябва да оказват активна помощ за разпространяването на списанието, така че да се осигури финансовата му база, както и да бъдат редовни сътрудници на списанието, което ще позволи да се обогати съдържанието му с широка международна информация.

3. Чехословашката федерация, която вече извърши много издаване списанието на ФИДЕ, трябва да постигне своевременно издаване на следващите броеве и да осигури високо качество на преводите.

Отчитайки голямата ангажираност на досегашния редактор К. Опоченски с работата му като съдия на международни турнири, конгресът реши той да бъде заменен от И. Лоума (Чехословакия).

На конгреса бяха разгледани също така предложенията на световния първенец гротмайстор Ботвиник относно изменението на някои от правилата, върху които е изградена системата на световното първенство. Така например Ботвиник предлага да се възстановят правилата, които съществуваша до 24-и конгрес, по силата на които в случай че световният първенец и кандидатът не могат по някакви причини да се съгласят за мястото и времето на провеждането на мача между тях, международната шахматна федерация да организира четворен мач-турнир между световния първенец, кандидата и двамата гротмайстори, които са заели II и III място в турнира на кандидатите. Освен това Ботвиник счита, че е справедливо да се даде право на тримата победители в турнира на кандидатите да участвуват в следващия турнир на кандидатите. Накрая Ботвиник предложи кандидатът, който постигне равен мач със световния първенец, да получи право след три години още веднаж да оспорва званието „световен първенец“ в троен мач-турнир със световния шампион и победителя от поредния турнир на кандидатите. По предложение на световния първенец реши се той съвместно с председателя на ФИДЕ да напишат статия по тези въпроси, а окончателното решение по направените предложения да се вземе от 26-и конгрес на ФИДЕ.

На 25-и конгрес беше „осветена“ предложената още на миналия конгрес „златна книга на ФИДЕ“. „Златната книга“ на ФИДЕ съдържа 24 раздели, в които се отразява целокупната дейност на Международната шахматна федерация от 1924 г. насам. Независимо от хубавото символично значение, което тя има, „златната книга“ на ФИДЕ ще представлява изключително ценен източник за историята на шахмата в цял свят, за историята на развитието и укрепването на дружеските връзки между шахматистите от всички страни, за техните най-забележителни творчески постижения.

Накрая, в последния ден на конгреса, делегатите избраха с тайно гласуване нов централен комитет и постоянна комисия на Международната шахматна федерация. В новозабрания централен комитет, който има 4-годишен ман-

дат, бяха включени само двама нови членове: Шайтар (Чехословакия) и Шок (Западна Германия), така че той се запази почти изцяло в досегашния си състав.

Делегатите на конгреса посрещнаха с всеобщо одобрение съобщението на комисията по изборите за резултатите от гласуването и сърдечно приветствуваха с аплодисменти членовете на новоизбраните ръководни органи на ФИДЕ.

Малко по-късно, сред въздушевите възгласи и ръкоплескания на делегатите Рогард със звънливото си председателско чукче, изковано във формата на шахматен кон, обяви закриването на 25-и конгрес на ФИДЕ.

Цялата работа на конгреса показва, че при наличието на взаимно разбиране и добра воля, шахматните дейтели от най-различни страни могат да стигнат до единодушни правилни становища и решения, насочени към процъфтяването на благородното шахматно изкуство, към разширяването и укрепването на връзките между стотиците хиляди шахматисти от цял свят, към подпомагане процеса на по-нататъшното културно опознаване на народите, независимо от различията на политическите режими, които управляват техните страни. С това 25-и конгрес на Международната шахматна федерация внесе своя принос в делото за укрепване на международното сътрудничество, в делото на мира и дружбата между народите.

Посочените и редица други решения на 25-и конгрес на ФИДЕ поставят важни задачи пред националните шахматни федерации, включително и пред нашето родно шахматно движение, пред неговата републиканска секция. В тази връзка нужно е да се обсъди от РСШ не ще ли бъде целесъобразно да се излъчи един член на бюрото, който да се занимава по-обстойно с въпросите за връзките ни с ФИДЕ и с неговото списание и който, съвместно с председателя на секцията и отделите „Шахмат“ и „Международни връзки“ при ВКФС, да подработва и внася, когато е необходимо, съответни предложения за работата на РСШ като член на Международната шахматна федерация. Същият другар ще трябва вероятно да бъде натоварен да наблюдава и цялата останала дейност на РСШ, която засяга връзките ни с ФИДЕ, напр. по разпространяването на списанието на ФИДЕ, по кореспондентните турнири с чуждестранни шахматисти, по участието ни в международни конкурси по композиция и пр. Безспорно е впрочем, че на този дял от работата си републиканската секция по шахмат трябва да обръща в бъдеще много по-голямо внимание, като вземе необходимите мерки, за да стане нашата секция една от най-активните между членовете на международната шахматна федерация.

С това и нашето шахматно движение ще даде своя определен принос за по-нататъшното заявяване на връзките ни с шахматистите от цял свят, за взаимното културно опознаване на народите, за развитието на тяхното сътрудничество в името на мира.

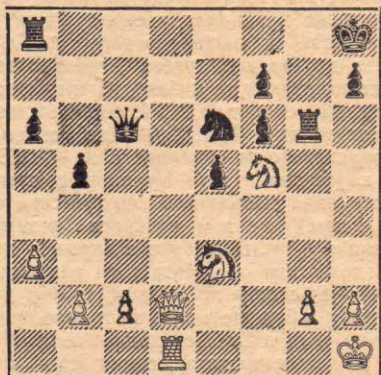
ИЗ ДНЕВНИКА НА УЧАСТНИЦИТЕ В XI СВЕТОВНО ОТБОРНО ПЪРВЕНСТВО*

Н. МИНЕВ и Р. БОБЕКОВ

Първи кръг 12. IX. 1954 г.

Финал! Една от мечтите ни стана действителност. И този път жребие то се тегли само един час преди започването на играта. Дванадесетте най-силни отбора в света започват борбата за най-високото звание — отбор световен първенец по шахмат.

В първия кръг жребият ни среща с Израел. Напрежението, с което проведохме всички срещи на полуфинала, е като че ли стихнало. Умората започва вече да се чувствава. Успехът изглежда е лишил днес тима ни от едно от най-ценните оръжия — амбицията и волята за победа. Срещу победителя на третата полуфинална група играем някак вяло. Още в дебюта попада в тежка позиция Минев срещу Порат, а малко след това Нейкирх прави груба грешка и въпреки упоритата си съпротива губи срещу Черняк. Губи и Милев срещу Алони. Последният беше една от най-интересните фигури на XI световно отборно първенство. На четвърта дъска той завоюва второ място след Керес. Този прекрасен резултат удивлява още повече, че беше реализиран за най-кратко време. В повечето си партии (между които и тази срещу гротмайстора Котов!) той спечели, като мислеше средно около час, докато неговите противници изпадаха в дълбоки цайтноти. Минев успя да направи наравно след няколко грешки на Порат, а Цветков не успя да реализира преимуществото си и също завърши наравно. В срещата Англия—Исландия победата клонеше вече към надеждния младежки отбор на Исландия. При равен резултат 1:5:1:5 решаваше партията Кларк—Йохансон, в която най-младият участник в олимпиадата 17-годишният исландец Йохансон имаше спечелено положение:

Но тук той игра слабия ход 35. Td8?? и след 36. Д: d8+! Kf8 (36. К: d8 37. Т: d8+ Tg8 38. Т: g8 и Ke7+) 37. Д: f8+ Tg8 38. Д: g8+ Ц: g8 39. Ke7+ Цg7 40. К: c6 трябваше да се предаде.

В този кръг гротмайсторът Паул Ке-

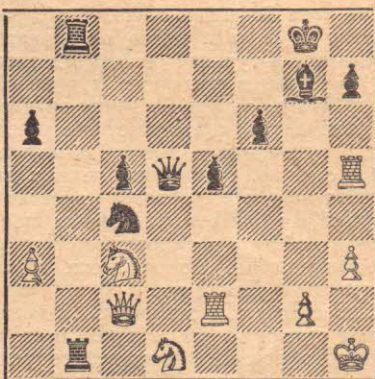
* Продължение от бр. 10.

рес, който завоюва на олимпиадата изключителния резултат 13:5 от 14 възможни, направи своето първо и последно реми. „Щастливецът“ беше шведът З. Нилсон, който спаси отбора си от „сух“ резултат в срещата със СССР.

13 септември 1954 г.
Унгария : България — 2 : 2

След неприятната загуба срещу Израел ни предстои трудна среща с отбора на Унгария. Спомняме си предишните резултати срещу тях: катастрофална загуба в Мюнхен 1936 г. 8:0 и в София 1947 г. 6:5:1:5. Този път желаем да се представим по-добре.

Борбата протече остро на всички дъски. Минев изненада противника си известния гротмайстор Л. Сабо с рядко срещана дебютна система и спечели в остър стил (виж партия № 132 бр. 10). Заслужена победа извоюва унгарският майстор Клугер срещу Здравко Милев, като пожертвува в средата на играта фигура за три пешки. Унгарският гротмайстор Барца игра „система Барца“ срещу Бобонов, получи голямо позиционно преимущество и го доведе до победа. Решаващата партия Бобеков—Шандор беше отложена в следната позиция:

Бобеков е пожертвувал две пешки за инициатива и в тази позиция печели качество. Обаче анализът показва, че черните имат значителни защитни възможности. Последна: 42... Т: d1+ 43. К: d1 h6 44. Ke3 К: e3 45. Т: e3 Td8 46. Цh2 Df7 47. Tf5! De6 48. Tf1 Td5 49. Цh1 Dd7 50. Tg3 Цh8 51. Dg6 Td1 52. Т: d1 Д: d1+ 53. Цh2 Dd7 54. Td3 De7 55. Df5 e4 56. Td7 De5+ 57. Д: e5+ Цh7 58. Цg3 a5 59. Цf2 c4 60. Td8+ c4 61. Tc8 Цg6 62. Ce3 Cf5 63. g4+ Цg5 64. Tg8 Цf6 65. Ce4 Цf7 66. Ta8 e3 67. Т: a5 c2 68. Tc5 Of8 69. Tc7+ Цg6 70. a4 Ob4 71. Т: c2 Цg5 72. Ц: e5 Цh4 73. Tc4 предава се.

И така срещата завърши наравно 2:2. Този път ние взехме повече точки на 4 дъски откогато досега на 16!

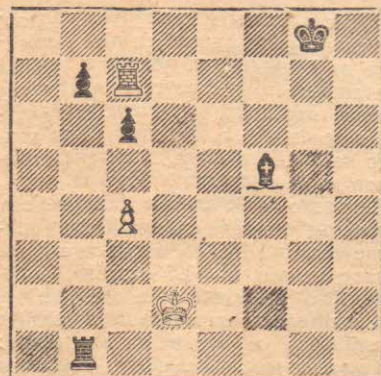
След втория кръг на първо място със 7 точки излезе отборът на СССР, който и този път победи с 3:5:0:5 (Англия), следван от Израел и Югославия с по 5:5 т.

14 септември 1954 г.
България—Аржентина 1:5:2:5

След равния резултат в полуфиналната група аржентинският отбор, който се бори за първо място, полага всички усилия за една по-убедителна победа. Но и този път това не му се удаде.

С великолепна игра аржентинският гротмайстор Найдорф успя да реализира минималното преимущество в завършека срещу Минев. Точно проведе партията си Цветков и завърши наравно срещу Болбочан. Болбочан е един от най-ценните състезатели на аржентинския отбор. С червеникави мустачки и очила, спокоен и елегантен, казват, че той играел винаги с „реми в джоба“. На последните три олимпиади Юлио Болбочан не е загубил нито една партия. На трета дъска красиво и убедително спечели Милко Бобонов срещу световния младежки първенец Оскар Пано. Във втората си среща срещу Радко Бобеков аржентинският майстор Росето успя да се реваншира за загубата си от полуфинала.

Изненада беше равният резултат на съветския отбор с Израел, който позволи на Югославия да го настигне. Временното класиране е: 1—2 СССР и Югославия по 9 т. 3—4—5 Аржентина, Унгария и Израел по 7:5 и т. н. Ожесточена борба се водеше и във втората група за класиране от 13 до 26 място. Тук първото място се оспорваше предимно между отборите на Канада, Австрия и Швейцария. Не липсваха и курьози. Ето позиция от партията Панагополус (Гърция) и Локвенц (Австрия).

Чудно е, защо белите още не се предават и на какво разчитат? Но, упорството на представителя на нашата южна съседка бе възнаградено. Последна:

49. Ce3 Oh3 50. Cd4 Of1 51. e5 O:6 52. Ce5 Cf8 53. Ce6 Te1+ 54. Cd6 Ce8?? 55. Te7+. Реми!

Четвърти кръг 15 септември 1954 г.
Победа над Исландия

Днешната среща с Исландия, която има почти толкова точки, колкото и ние, е особено важна. Играем в състав:

Милев, Цветков, Бобоцов, Бобеков. На първа дъска Милев в защита Нимцович допусна стратегическа грешка, в резултат на което получи тежка позиция. Опитът му с жертва на фигура за две пешки да усложни играта не излезе сполучлив и той загуби. Трябва обаче да се признае, че противникът му Олафсон проведе безукоризнено партията. С черни фигури Цветков леко изравни играта, но преимущество не успя да получи. Победата за българския отбор решиха последните две дъски. Бобоцов отлично използва неточностите, които допусна Палмасон, и след жертва на фигура спечели . . . фигура. Оставаше да се играе още партията Йохансон—Бобеков.

Двамата противници имаха още по три минути за 13 хода, когато Йохансон предложи наравно, което Бобеков отказа, разчитайки на възможните изненади в цайтнота. Следващите ходове бяха играни светкавично. Когато свърши цайтнотът, оказа се, че нашият представител има топ в повече!

И в този кръг водещите отбори на СССР и Югославия спечелиха своите срещи и запазиха водачеството с по 12 точки, следвани от Аржентина 10 т. Чехословакия 9.5 и т. н.

Пети кръг. 17 септември 1953 г. Среща със световния първенец

Пристигахме в залата точно две минути преди започване на играта. Нашите противници са вече там. Съветският отбор е в най-силния си състав: Ботвиник, Смилов, Керес, Бронщайн! Ако би трябвало земята да играе с някоя друга планета, пак същият тим ще я представлява!

Тази паметна среща продължава три дни!

Първите часове борбата се развива остро и равностойно по всички дъски. Минев изненадва Ботвиник с една нова система. Двамата противника рокират на различни страни. Докато световният първенец атакува царя, Минев с жертва на пешка завързва усложнения в центъра. Позицията е толкова остра, че не може да се разбере, кой стои по-добре. (партия № 122). В сложна позиция с много фигури маневрират Цветков и Смилов. В партията Бронщайн—Бобоцов черните чрез размени изравняват играта. Малко преди контролата завършва партията Бобеков—Керес. Малка неточност беше достатъчна, за да може неколкото пъти съветски шампион да спечели. Останалите партии бяха отложени.

На следващия ден 18 септември сутринта борбата продължава. След четири часова доиграване в пешечен ендшпил завършват наравно Бронщайн—Бобоцов и Цветков—Смилов. Отново отлагат Ботвиник и Минев в интересно положение: дама и пешка (Ботвиник) срещу дама. Окончателна оценка на този ендшпил теорията още не е дала. Питаме отделни гротмайстори за мнението им върху позицията. Пахман е сигурен, че е реми, също и Глигорич, но все пак той припомня, че е загубил такъв ендшпил

преди няколко години срещу Пахман. Трифунювич категорично заявява, че се губи, но никога не показва никакъв план. Ботвиник, който има голяма практика в подобни ендшпили, показва нов начин за реализиране и спечели.

18 септември след обед България—Югославия 2:2

И този път трябва да се борим с един по-силен и по-опитен противник. Югославията са световни първенци през 1950 г. (СССР тогава не участва) и трети в следващите олимпиади. Срещу нас те играят с особена амбиция. Въпреки това отлично се представяме. На първа дъска срещу гротмайстора Св. Глигорич Минев недоглежда още в началото загуба на пешка и скоро съпротивата му става излишна. На другите дъски обаче преимущество има българският отбор. Нейкирх спечели пешка срещу Рабар, а след това качество и изравни резултата. Здравко Милев получи силна атака срещу Фудерер, спечели дама за топ и фигура и я реализира в труден завършек. Единствено поражение на Фудерер в олимпиадата! Бобоцов дълго време поддържа равна позиция срещу Матанович, но допусна неточности, които бяха прецизно използвани от страна на Матанович и доведени до печалба. Това позволи на югославията да изравнят резултата.

Отлична партия в този кръг спечели гротмайстор Сабо срещу Унцикер.

1. d4 Kf6 2. c4 e6 3. Kf3 d5 4. Kc3 c5 5. cd K:d5 6. e3 Kc6 7. Od3 cd 8. ed Oe7 9. 0—0 0—0 10. Te1 Kf6 11. a3! b6 12. Og5 Ob7 13. Oc2! Oa6 14. Dd2! Te8 15. Df4 Te8 16. Tad1 h6 17. O:f6! O:f6 18. d5! ed 19. T:e8+ D:e8 20. Df5 O:c3 21. Dh7+ Cf8 22. bc Ke5! 23. Kd4! Kg6 24. h4 h5 25. Of5! T:c3 26. Ke6+! fe 27. O:g6 Dc6 28. Dh8+ Ce7 29. D:g7+ Cd6 30. Te1! Oc8 31. O:h5 Dc5 32. Og4 Tc2 33. Df6 Cc6 34. h5! Te1 35. T:c1 D:c1+ 36. Ch2 D:a3 37. h6 Dd6+ 38. f4 Dc7? и Унцикер се предаде предвид Dc3+.

(Знаците са поставени от Л. Сабо.)

След петия и шести кръгове начело излезе отборът на Съветския Съюз с 19 точки, следван от Аржентина — 16.5 т., Югославия 15.5 т., Чехословакия и Холандия по 14.5 т. и т. н.

19 септември 1954 г.

След тежките срещи с отборите на СССР и Югославия незадоволителната физическа подготовка на отбора каза своята дума. Претърпяхме тежко поражение срещу отбора на Западна Германия. Докато германците играят значително по-добре, отколкото първите кръгове, нашият отбор играе апатично. Минев прережда ходовете в началото на играта, губи пешка и въпреки упоритата съпротива трябва да се предаде на 41-я ход. Здравко Милев и Александър Цветков изпаднаха в тежки позиции по дебют и не успяха да ги защитят срещу точната игра на противниците си Пфайфер и Релшаб. Бобеков получи добра игра в дебюта и можеше да премине в равен завършек, но в желанието си непременно да победи започна некоректна атака. Противникът му (Йопен) отби атаката и заслужено спечели.

Същият кръг се играе и интересната среща СССР—Аржентина. Огромна публика се събрала да наблюдава партията на първа дъска Ботвиник—Найдорф. (парт. № 154 бр. 10) Още повече, знаеше се, че в единствения им среща досега — също в Холандия, Гронинген, 1946 г. Найдорф спечели последния кръг и едва не лиши Ботвиник от първото място. Този път преимущество е на страната на световния майстор. Той отклонява предложеното от противника му на 15-я ход реми, прецизно и внимателно увеличава позиционното си предимство и още преди контролата Найдорф трябва да се предаде. Публиката аплодира блестящия реванш на световния първенец. На втора дъска Болбочан получи равенство срещу Смилов и скоро противниците се съгласиха на реми. С голям подем играят Бронщайн и Керес. Наистина противниците им Пано и Пилик успяват да отложат своите партии, но изходът им не предизвиква съмнение. Найдорф шумно изявява недоволството си от слабата игра на съкипниците си. Това дава повод на Пирц да забележи, шеговито, че аржентинският отбор има и двете „пано ет цирцензес“ (хляб и зрелища — подрабирайки Пано и Найдорф). С тази своя победа СССР затвърдява водачеството си. Класиране след седмия кръг: СССР—22.5 т., Югославия 18 т., Аржентина 17 т., Зап. Германия 16.5 т., Чехословакия 16 т. и т. н.

РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ XI СВЕТОВНО ОТБОРНО ПЪРВЕНСТВО — ФИНАЛНА ГРУПА

№		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	място
1	СССР	■	3 1/2	2 1/2	2 1/2	3	3	2	3 1/2	3	3 1/2	3 1/2	4	34
2	Аржентина	1/2	■	1 1/2	3	2 1/2	2	3	2 1/2	2 1/2	3	3	3 1/2	27
3	Югославия	1 1/2	2 1/2	■	2	2 1/2	1 1/2	3	3	2	3 1/2	2 1/2	2 1/2	26 1/2
4	Чехословакия	1 1/2	1	2	■	3	2	1 1/2	2	2 1/2	3	3 1/2	2 1/2	24 1/2
5	Западна Германия	1	1 1/2	1 1/2	1	■	2	2 1/2	1 1/2	4	2 1/2	4	3	23 1/2
6	Унгария	1	2	2 1/2	2	2	■	1	3	2	2	2	3 1/2	23
7	Израел	2	1	1	2 1/2	1 1/2	3	■	3	3	1 1/2	2	2 1/2	22
8	Холандия	1/2	1 1/2	1	2	3 1/2	1	1	■	2 1/2	3	3	2	21
9	България	1	1 1/2	2	1 1/2	0	2	1	1 1/2	■	1 1/2	2 1/2	2 1/2	17
10	Англия	1/2	1	1 1/2	1	1 1/2	2	3 1/2	1	2 1/2	■	1	2 1/2	17
11	Щеция	1/2	1	1 1/2	1 1/2	0	2	2	1	1 1/2	3	■	2	15
12	Исландия	0	1/2	1 1/2	1 1/2	1	1/2	1 1/2	2	1 1/2	1 1/2	2	■	13 1/2

20 септември 1954 г.

В този кръг се състоя срещата между водещите отбори СССР—Югославия До контролния 40 ход завършват само две партии Бронщайн—Трирунович 1:0 и Гелер—Фудерер 0:1. При доиграването наравно завърши Глигорич срещу Смилов. Но това е всичко, което могат да постигнат югославяните. „Шахматният маратон“ между Ботвиник и Пирц решава победата в полза на съветския отбор.

Нашата среща с Чехословакия се реши едва при доиграването. Първите три дъски Нейкирх—Пахман, Милев—Филип и Бобоцов—Зита завършват наравно, но пешката повече и по-добрият анализ позволи на чехите чрез победа на Уйтелки срещу Бобеков да спечелят с минимална разлика.

Преди няколко дни бяхме интервювани от холандски журналисти. Днес четем с любопитство статията им. Те признават, че досега са си представяли България като изостанала балканска страна, с малкокултурен народ. Оказва се обаче, че българите владеят много добре шахматното изкуство, че българските състезатели са не само силни шахматисти но и образовани хора, които с лекота говорят и чужди езици. . . . Ние се радваме, че сме допринесли да се разсея една погрешна представа за нашата страна в чужбина.

22 септември

Днес играем срещу домакините. Интересът на публиката към срещите на Холаандския отбор както винаги е голям, Това импулсира и нас. Като изключим партията между бившия световен първенец д-р Макс Еве и Николай Минев, където нашият представител получи трудна игра по дебют, във всички останали партии имаме по-добри позиции. Нейкирх, Милев и Бобоцов не съумяват обаче да доведат до победа преимуществото си и партиите завършват наравно. Това позволява на холандците да спечелят с 2.5:1.5.

23 септември 1954 г.

Отново труден ден и трудно извоювана победа над тежък противник. Срещу шведския гросмайстор Шалберг Минев с жертва на фигура усложнява играта Във взаимния цайтнот Шалберг връща обратно фигурата и успява да премине в сложен завършек с две пешки повече, но активно разположените фигури на белите представляват пълна компенсация и партията завършва наравно. Цветков отново беше принуден да играе с черни фигури (за 8 път!), но и този път издържа опасната атака на Хьорберг. Бобоцов и Бобеков имат преимущество в ендшпила, но успя да спечели само Бобоцов, който показва тънко разбиране на позицията.

Уморени и доволни се завръщаме към хотела. Вечерните светлини на града повече от друг път радват очите ни. Особено красиви са мостовете, чиито очертания и гирлянди от електрически крушки се отразяват във водата. „Найтърпелив“ между нас се оказва Радко

Бобеков, който успя да преброи 186 крушки от едната страна на моста пред хотела ни.

25 септември 1954 г. Последен кръг

Обикновено последният кръг във всеки шахматен турнир е съпроводен с голямо напрежение. В него се решава борбата за първото място, но сега този въпрос е вече приключен — отборът на Съветския Съюз има 5.5 точки аванс и не може да бъде застигнат дори и при загуба на нула. Въпреки това срещу Холандия той печели с 3.5:0.5. Драматично протича борбата за второ място. Разлика от половин точка между Аржентина и Югославия, също както в Хелзинки 1952 г. дели двата отбора. Всички партии и срещи завършват и състезателите се отправят към Карлтон хотел, където ще се състои заключителният банкет и официалното закриване на XI световно първенство. Междувременно завършва и срещата България—Англия.

Жертва на дебютна уловка става Милев, който губи от Александър. Цветков печели от Пенроуз, като ликвидира леко прибързаната му атака. В партията Голумбек—Бобоцов английският майстор играеше на реми с бе-

лите фигури и успя да го постигне, разменяйки фигура след фигура. Нещастие, и то неочаквано, дойде в партията Бобеков—Уейд. В спечелена позиция, на 41-я ход, мислейки, че все още е в цайтнот, Бобеков постави фигура на бито поле и загуби. Това позволи на английския отбор да ни застигне и трябваше да се задоволим с дележ на 9—10 място.

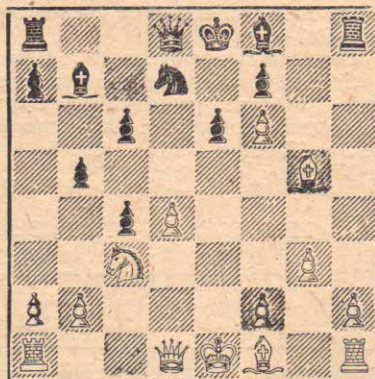
Оркестърът в Карлтон хотел току-що завършва химна на Съветския Съюз в чест на победата в световното първенство, когато съобщават и окончателните резултати от срещите Чехословакия—Югославия (2:2) и Аржентина—Зап. Германия (2:2). Това определи и крайното класиране. Разменят се официални приветствия. Речи и приятелски шегички. Главният съдия на турнира д-р Видмар вдига тост за най-стария участник—72 годишния гросмайстор Бернщайн, с когото той е имал удоволствието да играе преди . . . 50 години. Раздават се подаръци. За най-добро представяне от нашия отбор Милко Бобоцов, за шастие пушач, получава награда — кутия със 100 пури.

Разделяме се с пожелание отново да се срещнем на следната 12 олимпиада в Москва, 1956 г.

Трибуна на читателя

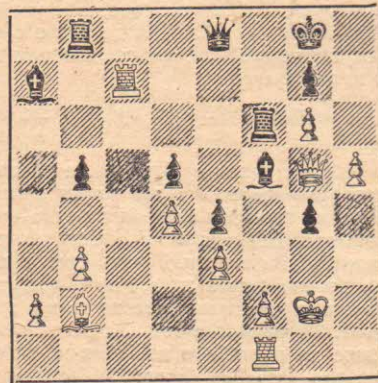
КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ

В редакцията се получават писма на читатели, в които се посочват интересни тактически възможности и комбинации и допуснати неточности при разглеждане на някои позиции и варианти. Тези писма оказват голяма услуга на списанието и на самите читатели за откриване и изправяне на авторските и редакционни пропуски и грешки. Поместваме някои от тях:

В партията Смилов—Ботвиник — № 55 — „Ш. М.“, бр. 4/1954 г., в обясненията към 12-ия ход на черните 12... Дб6, игран в позицията на диаграмата, е казано: „Интересно е и продължението 12... б4 13. Ке4 с5! 14. Ог2 cd! 15. Д: d4 Кс5! и не може 16. Д: с4 Оа6 17. Дс2 Од3 — с печалба на фигура. Ако обаче този вариант се продължи с още два хода, ще се види, че не черните, а белите печелят фигура: 18. К: с5 О: с2 19. Ос6+ Дд7 20. К: д7.

Ал. Тасев — Димитров

В статията „Полуфиналът за републиканско първенство — Русе“ на стр. 115 Р. Филчев дава следните обяснения към позицията на диаграмата, получена след 29. Тс7 в партията Писков—Пелинков: „Не спасява и ходът 29... Об6 поради 30. Т: g7+! Ц: g7 31. h6+ Цg8 32. Д: f6 Д: g6 33. h7+!! Д: h7 34. Th1 Dg7 35. Д: f5 и позицията е спечелена за белите — вариант, указан от Писков след партията“. В действителност обаче именно този вариант спасява черните от загуба, ако вместо 34... Dg7 продължат с 34... Od8. В този случай белите достигат най-много наравно чрез повторение на ходовете. 35. Dd6 Oc7 36. Df6, тъй като при 36. Д: d5+? Df7 37. Th8+ Ilg8 остават с фигура по-малко и трябва да загубят).

К. Димитров

ШАХМАТЪТ В ЧЕХОСЛОВАКИЯ

К. ОПОЧЕНСКИ

Шахматната игра е преминала в Чехословакско преди около хиляда години като културна проява от източните страни — от Персия, през Арабия и Италия. Първите исторически белези за нея върху теорията на днешно Чехословакско намираме още в хрониката на Космов от 12 столетие. Редица исторически доклади за развитието и разширяването на шахмата се срещат през средновековието. Интересни са писанията на Ян Хус, който между другото отбелязва, че много се занимавал с шахмат, както и трактатът на Томи от Щит „Как се играе шах“, който представлява обработване на средновековния ръкопис на Де Цезолис. В него от морална гледна точка се прави любопитно сравнение на средновековната общественост с поредицата и значимостта на шахматните фигури.

Във втората половина на XIX столетие се появяват вече първите опити за организирано практикуване на шахматната игра в чехските земи и едновременно с това се оформява чехската национална шахматна школа в областта на шахматната композиция. Нейните представители произхождат от средата на народните маси. Техните шахматни задачи и композиции стават известни в чужбина, където получават висока оценка още в осемдесетте години на миналото столетие. В множество международни конкурси задачи и етюдите на чехските композитори завоюват високо призвание и много първи награди.

Тези успехи на чехските и словашките шахматни композитори безспорно са оказали голямо влияние за популяризиране и разширяване на шахматната игра в Чехия и Моравия. И така в първите години на XX столетие се идва вече до създаване на първата чехска шахматна организация — Централен клуб на чехските шахматисти. Члените представители на този клуб се представят успешно на международното шахматно поприще. Преди всичко трябва да отбележим успехите на гросмайстор Олдржих Дураш, чиито високи постижения и множество първи награди на международни турнири допринасят значително за повишаване на интереса към шахмата всред широките народни маси. След първата световна война израстват нови силни представители на чехския и словашкия шахмат — Рихард Рети, Карел Трейбъл, Карел Опоченски, Карел Хромадка, Сало Флор и Ян Фолтис, които със своите успехи на международното поле продължават славната традиция на чехската национална шахматна школа.

Чехословакската шахматна организация е една от организациите, които през 1924 година в Париж поставиха основите на международната шахматна федерация (ФИДЕ). През същата година Чехословакия участва със свой самостоятелен отбор в първото световно отборно първенство и от състезаващите се десет страни завоюва първото място. В последващите световни отборни пър-

венства, проведени през периода 1924—1939 години, чехословакският национален отбор е участвувал винаги и се е класирал между победителите на първите места, но поради нарасналата конкуренция, постижението си от 1924 година не е можал да повтори. Така например на световното отборно първенство във Фалкестон през 1933 година завоюва титлата европейски първенец, а в общото класиране за второ място. Въпреки тези големи успехи обаче в чужбина и у дома си чехословакската шахматна организация живее в сравнително скромни граници. Членската маса не надминаваше никога цифрата 10.000 души и нейната дейност не намираще никаква подкрепа от правителствата на Чехословакската Република.

Както в много други отрасли на обществения, културен, спортен и обществен живот, за чехословакския шахмат 1945 година означаваше прелом за развитието му. Оценявайки важното значение на шахмата за отбиха и възпитанието на трудещите се, Правителството на сегашната чехословакка република пое грижата за популяризирането и развитието на шахмата. Работата на чехословакските шахматисти се подкрепя и ръководи от Министерството на културата и от Държавното управление за физическа култура и спорт при Министерския Съвет. Централният съвет на профсъюзите насърчава и подкрепя масовото практикуване на шахматната игра всред всички слоеве на трудещите се, организира шахматни колективи във фабриките, заводите, учрежденията, училищата и техникумите. Броят на занимаващите се с шахмат в Чехословакия бурно расте и през 1950 година редовно организират членове на шахматното движение надхвърля цифрата 100 000. Над 20 000 шахматисти са вече разредници, а измежду хилядите млади кадри бързо израстват нови представители, които в международни състезания постигат високи успехи. Доказателство за безспорния подем и растеж на чехския шахмат е резултатът на националния шахматен отбор на X шахматна олимпиада в Хелзинки, където между двадесет и пет участващи държави Чехословакия успя да се класира на четвърто място. Младите чехословакски майстори Лудек Пахман, д-р Мирослав Филип, Инж Ярослав Шайтар, Иржи Фихтъл са получили вече международно призвание — Лудек Пахман е удостоен със званието „гросмайстор“, а останалите — „международен майстор“. С увеличаване на международните успехи безспорно расте и интересът към шахмата сред народа. През настоящата година в индивидуалното Републиканско първенство, което се провежда по елиминаторната система на четири етапа, се състезаваха над 30.000 шах-

матисти. В турнира за първенството на чехословакската армия взеха участие над 20.000 състезатели. По същия начин се провежда общорепубликанското младежко първенство, както и това за жени. Пионерската организация е включила в своята програма за възпитание изучаването на шахмата и също така провежда състезание за лично и отборно първенство.

При своята работа чехословакските шахматисти не забравят и задачите, които стоят пред всеки чехословакски гражданин — борба за мир и културно сближение и разбирателство между всички народи. Дейността, която чехословакските шахматисти проявяват на международното поприще, е много добре оценена и призната. Шахматната секция издава вече досега голяма „Международен бюлетин за шахматна информация“, който е много често цитиран в международния печат и служи на делото на мира и прогреса в целия свят. По решение на международната шахматна федерация на чехословакската шахматна организация е поверено издаването на официалния орган на ФИДЕ, който излиза в прага всеки три месеца на руски, немски, френски, английски и испански езици.

Чехословакската шахматна организация получи в народно-демократично чехословакско най-широко признание, за каквото по-времето на предвоенната република не можеше и да се мисли. Шахматът стана важен културен и спортен фактор в живота на целия чехски и словашки народи.

БИБЛИОГРАФИЯ

Получени напоследък у нас нови съветски книги:

„Избрани произведения на П. А. Романовски“. С присъщото си умение на отличен шахматен журналист и педагог заслужилит съветски майстор на спорта П. А. Романовски просто и увлекателно запознава читателя с най-хубавите образци на своето високо шахматно майсторство, подбрани из близо полувековния му богат спортен и творчески опит.

„Что такое шахматная композиция“. Обяснени са основните понятия в шахматната композиция, съставните елементи на нейното съдържание и разнообразните идеи и теми, които се разработват в съвременните задачи и етюди. В отделни глави са развити дълбочено въпросите: връзката между шахматната композиция и практическата партия, художествените принципи на съветската шахматна композиция и историческото развитие на шахматната композиция в СССР.

Книгата е написана на популярен език, материалите са много добре систематизирани и онагледени със сполучливо подбрани образци из шахматната композиция. Тези й достойнства я правят достъпна, интересна и поучителна за любителите на шахмата от всички разрези.

И П П А П Р Т Г И И И

№ 143. ДАМСКИ ГАМБИТ

Мерански вариант

БОТВИНИК

МИНЕВ

Световно отборно първенство — Амстердам, 1954 г.

Обяснения от Н. Минев

1. Kf3 Kf6 2. c4 c6 3. d4 d5 4. Kc3 e6 5. e3 Kbd7 6. Od3 dc 7. 0: c4 b5 8. Od3 b4. Интересно и не много изучено продължение, което с успех прилага шведският майстор Лундин.

9. Ke4 Ob7! В теорията се разглежда само 9... Oe7 10. K: f6+! K: f6 11. 0—0 с по-добра игра у белите. Сега черните умишлено забавят развитието на чернополия си офицер, защото за него са определили по-достойно място.

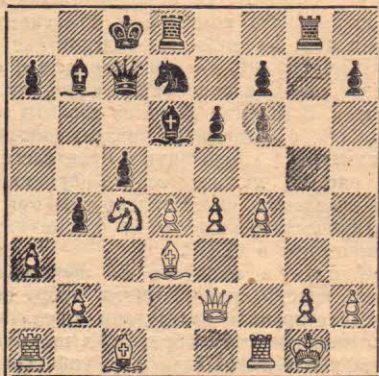
10. K: f6+ gf. Определя целия последващ план на черните — атака на царското крило. Тази идея ми беше навяна от една партия на Бенкьо, гдето е последвало: 8... Ob7!? 9. 0—0 b4 10. Ke4 Da5 11. K: f6+ gf и т. н.

11. e4 Od6 12. 0—0 Tg8 13. De2 Da5. Ако направо 13... Dc7, то 14. Oe3 0—0—0 15. Oa6 с явно по-добри перспективи за белите. Сега заплашва с неприятното 14... Dh5, което „принуждава“ силния отговор на белите.

14. Kd2! 0—0—0! 15. Kc4 Dc7 16. f4. Не може 16. K: d6 D: d7 17. Oe3 c5!, с добра игра за черните. Напр.: 18. Tac1 Cb8! и т. н. Получилата се позиция по своята идейност (натиск върху пешката „d4“) наподобява много вариант Ботвиник от дамския гамбит.

16... c5! Единствен начин за контрагра. Черните бързат да използват преимуществото си в развитието.

17. a3! След всеки ход позицията става все по-напрегната. Не можеше 17. K: d6+ D: d6 18. dc K: c5 19. Oc2 Oa6 с преимущество за черните.

17... f5! Заслужаваше внимание и 17... b3, за да се осуети разкриването

на линията „а“. Напр.: 18. Od2 cd 19. Oa5 (19. Tac1 Oc5 20. Ka5 Cb8!) Kb6 20. Tac1 Oc5 и т. н. с двуостра игра. Ходът в текста води до бурни усложнения, твърде трудни за преценяване в практическата партия!

18... ab Kf6! Белите са открили вече линията „а“, но и черните заплашват чрез неприятното 19... fe да разкрият опасния диагонал „h1—a8“.

19. Ka5. Вероятно най-силното продължение за белите тук бе: 19. bc. Напр.: 19... fe 20. cd! (Губи 20. K: d6+? T: d6 21. cd ed 22. dc de и черните остават с фигура в повече, защото печелят и тура на „f1“) ed 21. dc de 22. cd D+ C: d8 23. g3 ef D+ 24. C: f1 и въпреки наличността на разноцветни офицери черните стоят зле. За да се решат на продължението 19. bc, белите трябваше да преценят и многобройните усложнения, възникващи след 19... O: c5 20. dc напр.: 20... T: d3 21. D: d3 T: g2+ (21... O: e4 22. Kd6+! D: d6 23. D: e4!) 22. C: g2 O: e4+ 23. D: e4; 20... K: e4 21. Ke3! K: c5 22. Oc4!; 20... fe 21. Oc2! и т. н. След хода в текста черните организират силна контрагра:

19... c4! Единствена, но силна защита, която има за цел да запази белополия офицер.

20. K: b7. Белите може би трябваше да се решат на двуострото: 20. O: c4 O: e4 21. Oa6+ Cb8 22. Db5+ Ca8 23. g3 и борбата продължава с неотслабваща сила.

20... cd 21. K: d6+ T: d6 22. D: d3 fe? Непростима позиционна грешка. След 22... K: e4! черните въпреки пешката в по-малко получават превъзходна партия предвид силния кон на „e4“ и разкъсаните пешки на белите.

23. De2. Черните се бяха заблудили, че тук може да се играе само 23. De3, след който ход, играейки 23... Db6 получаваха преимущество. Сега предвид заплахата 24. f5 с последващо Of4 положението на черните отново става критично.

23... Db7 24. f5 Kd5. Прминава се в ендшпил с пешка в по-малко, но по-добро не се вижда.

25. D: e4 K: b4 26. D: b7+ C: b7. 27. fe fe 28. Tf7+ Cc6 29. Oe3 Cd5 30. T: h7 Kc6 (30... Kc2 губи фигура — 31. Th5+ Ce4 32. Te5+ Cd3 33. Td1+ Ce4 34. Tc5+ Cb3 35. Td3+ C: b2 36. Td2).

31. Of4 Td8 32. Oc7 Th8 33. Tg7 Thg8 34. Th7 Th8 35. Tg7 Thg8 36. Tf7 Tg8 37. Taf1 T: f7 38. T: f7 Tc8 39. Oe5 K: d4 40. O: d4 C: d4 41. Cf2! Записан ход, същевременно най-силният. Всичко друго 41. T: a7, 41. g4 или 41. h4 дава богати шансове на черните чрез придвиж-

ване на пешката „e“, без да се вземе пешката „b“.

41... a5 42. g4 Tc2+ 43. Cg3 T: b2 44. g5 a4 45. g6 Tb1 46. Ch4. Не може 46. Tf2 Tg1+ 47. Tg2 T: g2+ 48. C: g2 a3 49. g7 a2 50. g8D a1D 51. Dh8+ e5! с реми.

46... Tg1 47. Ch5 Cc4 Единствено. Ако 47... a3, то 48. Ta7.

48. Tf4+. Ако белите се опитат да спечелят черния топ, те даже губят — 48. g7 a3 49. Ch6 a2 50. Ta7 Cb3 51. Ch7 e5!

48... Cb5 49. Tf3 Cb4 50. Tf4+ Cb5 51. Tf3 Cb4 52... Tg3 T: g3 53. hg a3 54. g7 a2 55. g8D a1D 56. Dg4+ Ca5 57. D: e6 Dh8+ 58. Cg6 Dc3 59. g4 Dd2 60. g5 Dd4 61. Df5+ Ca4 62. Ch5 Dh8+ 63. Cg4 Dh1. Относно този интересен ендшпил теорията още не е казала последната си дума. На мен ми се струва, че практически силната страна трябва да спечели. Освен това Ботвиник, който има значителна практика в подобен род ендшпили, демонстрира в тая партия нов метод за печалба. Вместо да придвижи направо пешката на седма линия, той най-напред осигури най-доброто разположение за дамата и царя си. Бъдещето ще покаже дали този метод ще разреши спора за този ендшпил.

64. Df4+ Ca5 65. De5+ Ca4 66. g6 Dd1+ 67. Cg5 Dd8+ 68. Cf5 Dc8+ 69. Cf4 Dc1+ 70. De3 Dc7+ 71. De5 Dc1+ 72. Cf5 Dc8+ 73. Cg5 Dd8+ 74. Df6! Dd5+ 75. Df5 Dd8+ 76. Ch5 De8 77. Df4+ Ca5 78. Dd2+ Ca4 79. Dd4+ Ca5 80. Cg5 De7+ 81. Cf5 Df8+ 82. Ce4 Dh6 83. De5+ Ca4 84. g7 Dh1+ 85. Dd4 Dd1+ 86. Cc5 Dc1+ 87. Cd6 Dd2+ 88. Ce6 Da2+ 89. Dd5 De2+ 90. Cd6 Dh2+ 91. Cc5. Черните се предават, тъй като при следващия шах белите принуждават размяна на дамите с шах-шех.

№ 144. СИЦИЛИАНСКА ЗАЩИТА

ЯНОВСКИ

МИНЕВ

Канада

Световно отборно първенство — Амстердам, 1954 г.

Обяснения от Н. Минев

1. e4 c5 2. Kf3 Kc6 3. d4 cd 4. K: d4 Kf6 5. Kc3 d6 6. Oe2 e5 7. Kf3 h6 8. 0—0 Oe7 9. h3. Малка промяна на холовете. Обикновено се играе 9. Te1 0—0 10. h3 Впрочем вероятно 9. h3 е по-правилно, защото отнема на черните една нова възможност — 10... Og4.

9... 0—0 10. Te1 a6! Играно за първи път от Тайманов срещу Ундикер, Стокхолм, 1952 год.

